

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ŠVP pro PV

„Každý může být šťastný“



1	Identifikační údaje.....	3
1.1	Název ŠVP.....	3
1.2	Údaje o škole.....	3
1.3	Zřizovatel.....	3
1.4	Platnost dokumentu	4
2	Charakteristika školy	5
2.1	Základní údaje	5
3	Podmínky vzdělávání.....	6
3.1	Věcné (materiální) podmínky.....	6
3.2	Životospráva.....	6
3.3	Psychosociální podmínky	6
3.4	Organizace chodu.....	7
3.5	Řízení mateřské školy.....	7
3.6	Personální a pedagogické zajištění	7
3.7	Spoluúčast rodičů.....	8
3.8	Spolupráce s dalšími institucemi.....	8
3.9	Podmínky vzdělávání dětí nadaných.....	8
3.10	Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let	9
4	Organizace vzdělávání.....	11
5	Charakteristika vzdělávacího programu	13
5.1	Zaměření školy	13
5.2	Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu	13
5.3	Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných	13
6	Vzdělávací obsah.....	15
6.1	Integrované bloky	15
7	Systém evaluace.....	58
7.1	Oblasti autoevaluace.....	58
7.2	Prostředky autoevaluace.....	59
8	Dodatky.....	60

1 Identifikační údaje

1.1 Název ŠVP

NÁZEV ŠVP: ŠVP pro PV

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM: RVP PV 2017

MOTIVAČNÍ NÁZEV: Každý může být šťastný

Č.j.: 214/2017

1.2 Údaje o škole

NÁZEV ŠKOLY: Základní škola a Mateřská škola Staré Město, okres Šumperk

ADRESA ŠKOLY: Nádražní 77, Staré Město, 78832

JMÉNO ŘEDITELE ŠKOLY: Mgr. Bc. Radovan Šíkula

EMAIL: skola@zssm.cz

DATOVÁ SCHRÁNKA: kds9nkb

WEB: www.zssm.cz

ČÍSLO ÚČTU: 153 926 613 / 0300

IČ: 65497279

IZO: 107632942

RED-IZO: 600148408

JMÉNO KOORDINÁTORA TVORBY ŠVP: Sylva Miklasová, Radovan Šíkula

1.3 Zřizovatel

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Město Staré Město

ADRESA ZŘIZOVATELE: náměstí Osvobození 166

KONTAKTY:

Město Staré Město

náměstí Osvobození 166

78832 Staré Město

ID datové schránky : tw4bbbh

Telefon : 583 239 222

Fax : 583 285 037

E-mail : starosta@mu-staremesto.cz

Elektronická podatelna : epodatelna.mustaremesto@gmail.com

Bankovní spojení :

ČSOB, pobočka PS Staré Město: 154232461/0300

DIČ : CZ00303364

IČ : 00303364

1.4 Platnost dokumentu

PLATNOST OD: 1. 9. 2017

VERZE ŠVP: 1

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 31. 8. 2017



2 Charakteristika školy

2.1 Základní údaje

Umístění školy v obci: v centru města nebo obce

Druh provozu školy: Celodenní

Kapacita školy: 86

Počet tříd: 2-3, dle počtu zapsaných dětí

Počet pracovníků: 3-5

Počet školních budov: 2 neprovázaných

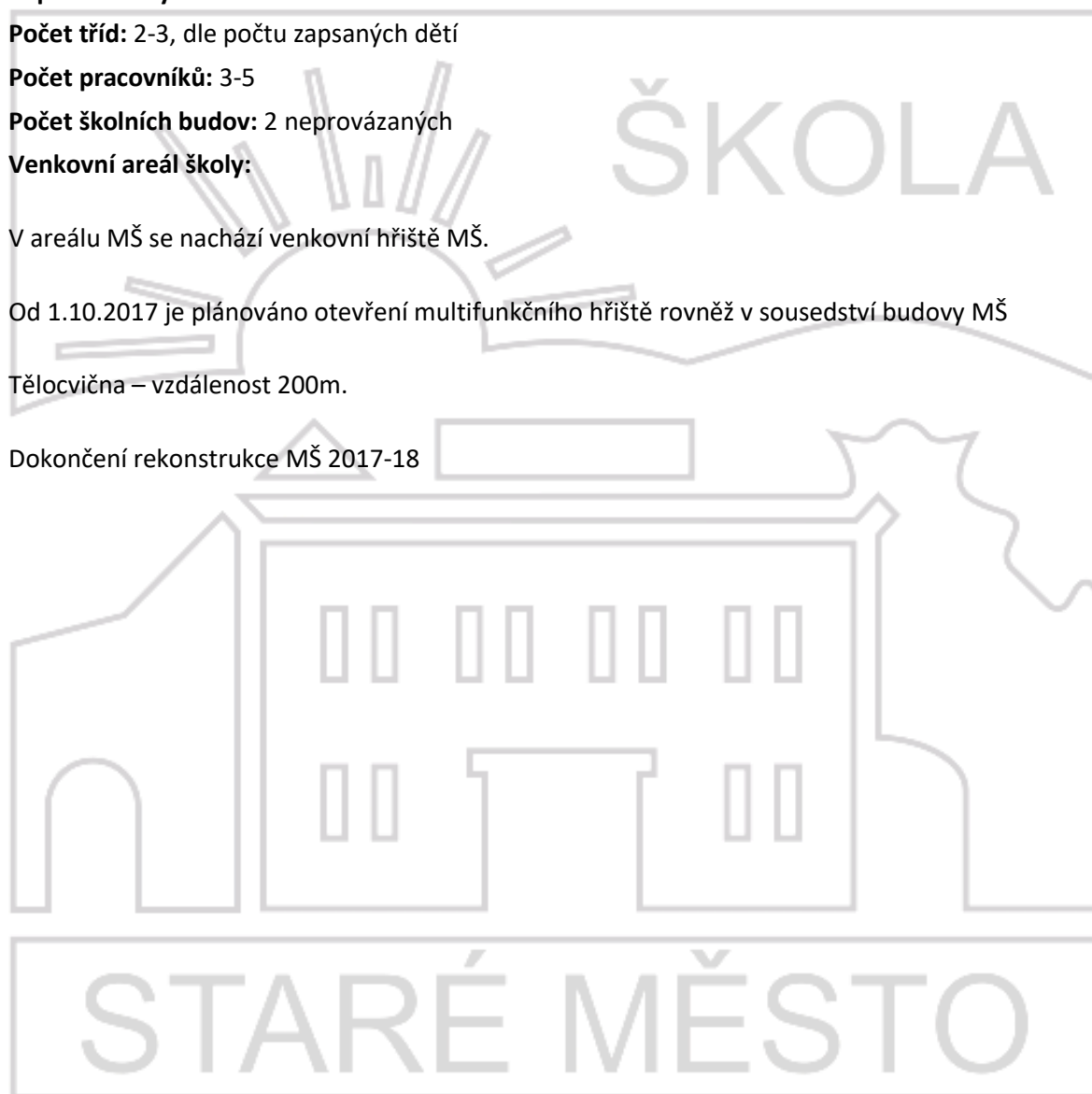
Venkovní areál školy:

V areálu MŠ se nachází venkovní hřiště MŠ.

Od 1.10.2017 je plánováno otevření multifunkčního hřiště rovněž v sousedství budovy MŠ

Tělocvična – vzdálenost 200m.

Dokončení rekonstrukce MŠ 2017-18



3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné (materiální) podmínky

Dostatečně velké prostory.

Nábytek i ostatní vybavení je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům.

Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku.

Hračky a pomůcky jsou umístěny tak, aby si je děti mohly samostatně brát.

Děti se svými výtvary podílejí na výzdobě interiéru celé budovy.

Zahrada svým vybavením umožňuje rozmanité pohybové a další aktivity.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Vybavení je průběžně obměňováno, stejně tak i pomůcky pro děti.

3.2 Životospráva

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava. Strava je do MŠ přivážena z místní školní jídelny a splňuje požadavky na vyváženou a plnohodnotnou stravu. Děti mají dostatek času, nejsou do jídla nuceny, jsou pouze slovně povzbuzovány, alespoň k ochutnání. Pokud chtějí, mohou si přidat.

Děti mají stále k dispozici během celého dne dostatek tekutin.

Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány doporučené intervaly.

Je zajištěn denní rytmus a řád.

Pobyt venku je přizpůsoben aktuálním povětrnostním podmínkám a ročnímu období. Zohledňují se i hygienické, provozní a personální možnosti.

Je respektována individuální potřeba aktivity a spánku.

3.3 Psychosociální podmínky

Rovnocenné postavení všech dětí.

Volnost a osobní svoboda dětí je vyvážena potřebným řádem.

Vzdělávací nabídka odpovídá mentalitě dítěte a jeho potřebám.

Dětem je nabízena plnohodnotná a vyvážená strava

Možnost postupné adaptace nově příchozím dětem.

Respektování potřeb dětí.

Děti nejsou neúměrně zatěžovány, či neurotizovány spěchem a chvatem.

Pravidla soužití jsou nastavena.

Pedagogický styl je podporující a projevuje se vstřícnou a naslouchající komunikací.

Pedagogický styl počítá s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte.

Pedagog se vyhýbá negativním slovním komentářům, nenásilně ovlivňuje prosociální vztahy (prevence šikany).

3.4 Organizace chodu

Denní řád je dostatečně pružný, reaguje na individuální možnosti dětí.

Řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity jsou zařazovány pravidelně.

Děti nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí i soukromí.

Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený.

Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru.

Děti jsou podněcovány k vlastní aktivitě a experimentování.

Jsou vytvářeny podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti.

Je dbáno na osobní soukromí dětí.

Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí.

Pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky.

Nejsou překračovány stanovené počty dětí ve třídě, spojování tříd je maximálně omezeno.

3.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny.

Odpovědným pracovníkem je vedoucí učitelka mateřské školy jmenovaná ředitelem školy.

Je vytvořen funkční informační systém.

Při vedení zaměstnanců ředitelka zapojuje spolupracovníky do řízení.

Ředitel vyhodnocuje práci všech zaměstnanců.

Pedagogický sbor pracuje jako tým.

Plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční.

Ředitel vychází z analýzy a využívá zpětné vazby.

Ředitel vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními pedagogy.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími organizacemi v místě.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Služby pedagogů zajišťují optimální pedagogickou péči.

Specializované služby jsou zajišťovány odborníky.

Pedagogové mají předepsanou odbornou kvalifikaci, popřípadě si ji doplňují.

Pedagogický sbor funguje na základě jasně vymezených pravidel.

Pedagogové se průběžně sebevzdělávají.

Pedagogové se chovají profesionálně.

3.7 Spoluúčast rodičů

Ve vztazích mezi pedagogy a rodiči panuje oboustranná důvěra a otevřenost.

Pedagogové sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí, respektive rodin.

Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole.

Pedagogové pravidelně informují rodiče o individuálních pokrocích dítěte.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskretnost.

Mateřská škola nabízí rodičům poradenský servis i nejrůznější osvětové aktivity.

Rodiče jsou průběžně informováni prostřednictvím třídních schůzek, individuálních pohovorů, školních vývěsek a webových stránek.

Nabídka akcí v oblasti prevence vad řeči – logopedie, péče o děti s odloženou školní docházkou.

Workshopy (dílničky) dle ročního období, besídka, vystoupení předškolních dětí na vítání občánků.

Zprostředkování nákupu knih pro rodiče a děti.

Odborně zaměřená tematická setkávání a spolupráce s rodiči dětí v MŠ.

Spolupráce se Spolkem rodičů a přátel školy – výlety, vánoční nadílka, loučení s předškoláky, Den Země.

3.8 Spolupráce s dalšími institucemi

Mateřské školy v okolí obce

Město Staré Město

Sdružení rodičů a přátel školy

PPP Šumperk, logopedie Mgr. Kříž Jiří

KD staré město

Knihovna Staré Město

Policie ČR – obvodní oddělení Hanušovice, HZS Staré Město

Pěvecký sbor Staráček

Další místní spolky, firmy (Probio, Lesy ČR..)

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Nečekáme na potvrzení a identifikaci nadání, či mimořádného nadání, podporujeme všechny projevy a známky nadání. Dětem, které projevují známky nadání,

věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Do doby než vyšetření proběhne a škole je školským poradenským zařízením doručeno doporučení ke vzdělávání dítěte, postupujeme při vzdělávání takového dítěte zpravidla podle PLPP. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Podmínky pro vzdělávání

Pro zajištění kvalitních podmínek pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let jsou ve škole zajištěna opatření týkající se zajištění bezpečnostních, hygienických, prostorových i materiálních podmínek, včetně přizpůsobení organizace vzdělávání.

Věcné podmínky

V oblasti věcných (materiálních) podmínek jsou doplněny stávající hračky (dle věkové hranice vhodnosti použití hračky na obalu výrobku), didaktické pomůcky a vybavení pro děti ve věku od 2 do 3 let v dané třídě mateřské školy. Průběžně budeme doplňovat.. Prostředí poskytuje dostatečný prostor pro volný pohyb i hru dětí a zároveň bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne, jak je uvedeno v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání.

Hygienické podmínky

Stávající hygienické předpisy pro vzdělávání dětí ve věku od 2 do 3 let jsou již zohledněny (viz vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů). Pro zajištění osobní hygieny dětí je možné použít nočníky (zajištěno jejich adekvátního vymývání a dezinfekce), pořizujeme přebalovací stůl a odpadkový koš s nožním ovládáním.

Životospráva

V oblasti životosprávy je denní režim upraven dle potřeb dětí (zejména v souvislosti s individuální potřebou aktivity, odpočinku nebo spánku jednotlivých dětí). Personální podmínky Je optimálně

využita maximální možná výše úvazků pedagogických pracovníků. Rozpis přímé pedagogické činnosti pedagogů je stanoven tak, aby bylo možné co největší souběžné působení pedagogů v rámci třídy mateřské školy v organizačně náročnějších částech dne. Pro personální posílení mateřské školy lze zřídit pozici chůvy z projektu OP VVV Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování – Šablony pro MŠ. Chůva v mateřské škole může pomáhat učitelům mateřské školy s péčí o dvouleté děti, a to zejména v oblasti sebeobsluhy dítěte, zajištění bezpečnosti a individuálních potřeb dítěte.

Organizace vzdělávání

Z hlediska organizačního zajištění chodu umožníme dětem zejména individuálně přizpůsobený adaptační režim, dostatek času na veškeré aktivity včetně převlékání a stravování, zohlednit v souladu s právními předpisy počet dětí ve třídě mateřské školy. Organizace vzdělávání je plně v kompetenci ředitele mateřské školy.

Stravování

Při přijetí dítěte do mateřské školy po dohodě se zákonným zástupcem dítěte je stanoven způsob a rozsah stravování dítěte, a to tak, aby se dítě, je-li v době podávání jídla přítomno v mateřské škole, stravovalo vždy. To znamená, že má nárok na stravování formou přesnídávky, oběda a svačiny, a to v souvislosti s délkou dohodnutého pobytu v mateřské škole. Školní stravování se řídí stanovenými výživovými normami a rozpětím finančních limitů na nákup potravin (vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování). Děti mladší 3 let jsou zařazovány do skupiny strážníků (3 – 6 let) uvedené v Příloze č. 1, vyhlášky o školním stravování. Množství stravy poskytované pro tyto děti je vhodné přizpůsobit podle jejich individuálních potřeb.

Bezpečnostní podmínky

Se zajištěním bezpečnosti úzce souvisí již výše zmíněné podmínky, jejichž optimální nastavení může eliminovat případná bezpečnostní rizika. Při zvýšení počtu dětí při specifických činnostech, například sportovních činnostech, nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost určí ředitel mateřské školy k zajištění bezpečnosti dětí dalšího pedagogického pracovníka, ve výjimečných případech jinou zletilou osobu, která je způsobilá k právním úkonům a která je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost mateřské školy. Je zajištěno, aby se děti mladší 3 let vzdělávaly nejvýše ve druhém nadzemním podlaží. Děti ve věku od 2 do 3 let jsou skupinou osob se zvýšeným požárním rizikem.

4 Organizace vzdělávání

Provoz mateřské školy

Probíhá od 6.15 do 16.00, děti se přijímají (scházejí) v době od 6.15 do 8.00. Je zajištěno bezpečnostní uzamykání budovy (videovrátný).

Rámcová organizace dne:

6.15 - 8.00 – příchod dětí do MŠ, jejich předání pedagogickým pracovníkům, volné spontánní hry
8.00 – 9.00 – osobní hygiena, svačinka, ranní kruh
9.00 – 11.00 – volné činnosti a aktivity dětí řízené i neřízené pedagogickým pracovníkem, pobyt venku, osobní hygiena
11.00 – 12.00 – oběd osobní hygiena
12.00 – 13.45 – spánek, odpočinek, relax, individuální práce s dětmi
13.45 – 14.30 – osobní hygiena, odpolední svačinka
14.30 – 16.00 – volné hry dětí, případně pobyt venku

Počet tříd včetně bližší charakteristiky:

Počet tříd se stanovuje dle počtu zapsaných dětí. Zpravidla 2 až 3 třídy. Rozmístění dětí do tříd realizuje vedoucí učitelka MŠ. Může přihlídnout i k přání rodičů. Třídy se rozdělují dle prostorových, hygienických a personálních podmínek školy.

Popis pravidel organizace individuálního vzdělávání:

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech zvolit, že bude individuálně vzděláváno. Má-li být dítě individuálně vzděláváno převážnou část školního roku, je zákonný zástupce dítěte povinen toto oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku. V průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno řediteli mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání. Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte, uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno, důvody pro individuální vzdělávání dítěte.

Ředitel mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Mateřská škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání; způsob a termíny ověření, včetně náhradních termínů, stanoví školní řád tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce

od začátku školního roku. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření. Ředitel mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření podle odstavce 3, a to ani v náhradním termínu.



5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření školy

Naše mateřská škola usiluje o všestranný rozvoj osobnosti dítěte. Dbá, aby dítě mělo pestrou nabídku vzdělávacích aktivit. Umožňuje dětem získat vzdělanostní základ, který bude dítěti otvírat cestu k celoživotnímu rozvoji.

5.2 Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

Kvalitní příprava na základní vzdělávání. Snadný přechod k povinné školní docházce. Znat své okolí, umět se v něm pohybovat. Rozvoj dětského potenciálu, nadání, individuálních vzdělávacích potřeb. Umožnění dostatečného času a prostoru, podněcování k ohleduplnosti, taktu experimentování a vlastní aktivitě tvoření, poznávání a projevoování.

5.3 Zajištění vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Nečekáme na potvrzení a identifikaci nadání, či mimořádného nadání, podporujeme všechny projevy a známky nadání. Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

PLPP sestavuje učitel. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory mezi učiteli s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobů kontroly osvojení potřebných dovedností, návyků a postojů. Bude stanoven termín přípravy PLPP a učitel zorganizuje společnou schůzku se zákonnými zástupci dítěte

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Do doby než vyšetření proběhne a škole je školským poradenským zařízením doručeno doporučení ke vzdělávání dítěte, postupujeme při vzdělávání takového dítěte zpravidla podle PLPP. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje

mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.



6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za *klíčové* považovány tyto *kompetence*:

1. **kompetence k učení**
2. **kompetence k řešení problémů**
3. **kompetence komunikativní**
4. **kompetence sociální a personální**
5. **kompetence činnostní a občanské**

Předpokládá se, že pro dítě předškolního věku mohou být dosažitelné *klíčové kompetence* v následující úrovni:

kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- se učí nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- se učí s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého

- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost
- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní kompetence

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální kompetence

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost

- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřídít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
 - chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

činnostní a občanské kompetence

- *dítě ukončující předškolní vzdělávání*
- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit

- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Úroveň kompetencí, obecně dosažitelná dítětem ukončujícím předškolní vzdělávání, vyjadřuje očekávaný *vzdělávací přínos předškolního vzdělávání*, tedy to, čím může mateřská škola přispět k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než dítě zahájí povinné školní vzdělávání. Soubor klíčových kompetencí je ve svém celku ideálem, k němuž většina dětí nedospěje a dospět nemůže. To ani není smyslem jejich formulování. Soubor klíčových kompetencí nabízí učitelům poměrně jasnou představu, kam směřovat, oč usilovat. Slouží především *k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu jako prostředku k jejich vytváření* (na úrovni rámcové, popř. i školní).

Integrovaný blok: Hurá za výpravou

Charakteristika bloku:

- přiblížení poznatků o dopravních prostředcích, dodržování daných pravidel, bezpečnosti na silnici, v lese, doma
- seznámení s možnými riziky pro děti, kamarády a jiné účastníky silničního provozu, výlety, vycházky, ajn.
- procvičení znalosti L a P strany v praxi ve spojení s vlastním tělem
- seznámení s jinými dopravními prostředky i vymyšlenými (cesta na měsíc-raketa, cesta do pravěku-budoucnosti-stroj času)
- využívání polytechnické výchovy ve všech směrech (děti si vyzkouší nápodobou například činnosti kosmonautů)
- zjištění poznatků o světě- Zeměkoule- vesmír, světadíly (jiné kultury, rasy), Slunce, Měsíc
- upevňování přátelství, pomoc druhému (není to jen nutnost, ale i vnitřní potřeba sebeuspokojení každého z nás – dodržování morálních hodnot)
- připomenutí nebo naopak těšení se na zážitky z prázdnin, výletů, exkurzí, divadelních představení, ajn. , jejich výtvarné, hudební, dramatické ztvárnění
- společné přípravy a prožitky oslav, exkurzí, přednášek (policejní návštěva v Hanušovicích, první pomoc-přednáška s dramatizací)

Dítě a jeho tělo	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ rozvoj fyzické i psychické zdatnosti ▪ rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí ▪ osvojení si přirozeného a bezpečného pohybu v různém prostředí	▪ zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci (zvládat překážky, házet, chytat...) ▪ zvládat koordinaci ruky a oka jemnou motoriku (předměty denní potřeby) ▪ pojmenovat části těla, znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem ▪ mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí (kde hledat pomoc-jakým způsobem) ▪ rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí, chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a známých neohrožovalo zdraví, bezpečí, pohodu svou ani druhých

Dítě a jeho psychika	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
JAZYK A ŘEČ - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE - vytváření základů pro práci s informacemi - osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkcí (abeceda, číslice)	- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - domluvit se slovy i gesty (improvizovat) - učit se nová slova a aktivně je používat - rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, dopravní značky,...) porozumět jejich významu a komun. funkci - sledovat očima zleva doprava - projevovat zájem o knihu, časopisy - záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost - chápat prostorové pojmy (vlevo, vpravo, dole, nahoře, uprostřed, nad, u, vedle, mezi, ajn.) - časové pojmy (elementární) teď, dnes, včera, ráno, jaro, ajn. - vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech - vyjadřovat souhlas či nesouhlas, umět říci NE v situacích, které to vyžadují

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

- získání schopností záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

- uvědomovat si své možnosti i limity
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky

ŠKOLA



Dítě a ten druhý	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.) ▪ rozvoj kooperativních dovedností verbálních i neverbálních ▪ seznamování s pravidly ve vztahu k druhému	▪ přirozeně bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství ▪ bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování, ajn. ▪ chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, dospělými (požádat o pomoc, nabídnout pomoc, ale i ji umět přijmout) ▪ chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný ▪ uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhé, řešit konflikty dohodou, přijímat a uzavírat kompromisy

Dítě a společnost	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností ▪ vytvoření o povědomí o mezilidských morálních hodnotách ▪ rozvoj základních kulturně společenských postojů, přizpůsobovat se společenskému chování a zvládat jeho změny	▪ vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení ▪ dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě a hrát férově ▪ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností (zaspívat píseň, sledovat a rozlišovat rytmus, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji) ▪ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik ▪ vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem, hodnotit svoje zážitky

Dítě a svět	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
- seznamování s místem a prostředím ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu - poznávání jiných kultur - vytváření o povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, o životě na Zemi	- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí - zvládat běžné činnosti a požadavky, chovat se přiměřeně a bezpečně doma (ve školce) i na veřejnosti - uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, mít povědomí, jak se prakticky chránit - vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný (mít elementární povědomí o existenci různých národů, kultur různých zemí, o planetách, vesmíru)



Vzdělávací nabídka:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení)
- nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- základy gymnastiky
- turistické vycházky do okolí Starého Města
- poznávání jednoduchého dopravního provozu města
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, materiály
- zdravotně zaměřené cvičení (dechová cvičení, relaxace, uvolnění)
- konstruktivní a grafické cvičení
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí (pravá a levá ruka)
- činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí
- činnosti k prevenci úrazů (výlety, dopravní situace, setkání s cizími lidmi)
- artikulační cvičení, hybnost mluvidel, sluchové a rytmické hry, hry se slovy
- společné rozhovory, diskuze, vyprávění zážitků (podle obrázkového materiálu, ale i podle skutečnosti, vlastní fantazie)
- poslech čtených, vyprávěných pohádek
- sledování filmového nebo divadelního příběhu, pohádek
- dramatizace, recitace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knih, časopisů, encyklopedií, novin
- práce nebo seznámení s audiovizuální technikou
- spontánní hry, námětové hry, nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů
- hry a úkoly na procvičení orientace v prostoru i v rovině
- číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství
- časová posloupnost příběhů, dějů, událostí
- činnosti vedoucí dítěte k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- verbální i neverbální komunikace dítěte s druhým dítětem i dospělými
- přípravy a realizace společných zábav, oslav, výletů, sportovních událostí, besídek
- praktické využití technických hraček, přístrojů, pomůcek
- prostorový projekt skupiny nebo jednotlivce
- dopravní hřiště v Mohelnici
- používání reflexních vestiček, bodového terčíku
- exkurze na policejní stanici v Hanušovicích
- využití dopravních prostředků při přesunu dětí (výlet, exkurze, plavecký -lyžařský kurz, aj.)
- využití dopravních značek z MŠ
- hry (jízda) na kolech, odrážedlech, koloběžkách

Rizika:

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech
- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- omezování spontánních pohybových aktivit, nepravidelná, málo rozmanitá či jednostranná nabídka pohybových aktivit
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti a nevhodná organizace z hlediska bezpečnosti dětí
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, nevhodné cviky, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nevhodné vzory chování dospělých
- špatný jazykový vzor
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte
- necitlivé donucování dítěte k hovoru
- omezený přístup ke knížkám
- převaha předávání hotových poznatků (poučování, vysvětlování)
- převažující důraz na paměti učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- nedostatek času a prostředků pro spontánní hru, k jejímu rozvinutí a dokončení
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé, málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- stresy a napětí, nedostatek soukromí
- nedůstojné jednání, zesměšňování, ponižování
- časté organizování soutěživých činností
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- potlačování autonomního chování dítěte v zájmu zkratkovitého dosažení vnější disciplíny a poslušnosti
- chybějící informace o tom, jak se chránit před nebezpečím hrozícím od neznámých lidí
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěti příliš vzdálená

Poznámky:

Integrovaný blok: **Země, domov můj**

Charakteristika bloku:

- zprostředkování poznatků o ochraně přírody, pravidlech chování v přírodě, ekologii
- seznámení s rozmanitostí lidského světa (naše vlast, cizí země, národy, kultury)
- přiblížení poznatků o živé a neživé přírodě, přírodních jevech a dějích (počasí, roční období, změny v přírodě,...)
- seznámení se s rozmanitostí světa (planety, Země, vesmír)
- přiblížení rozdílů mezi životem ve městě a na vesnici
- seznámení se zvířaty, které s námi žijí, které můžeme vidět na jiných světadílech či v zoologické zahradě
- upevňování kladného vztahu k místu, kde žijí, zapojení se do kulturního a společenského života
- základní orientace v nejbližším okolí domova a školky
- tvořivé vyjádření pocitů, myšlenek a zážitků z objevování nových věcí, světa (práce s různým materiálem)
- seznámení se s životem v komunitě (řemesla, povolání, obchody,...), se kterými se ve svém životě může setkat
- seznámení s tradicemi místa, ve kterém žijí (např. Anenská pouť, Vánoční trhy, Přejezd kladského sedla na koloběžkách, aj.)
- podpora schopnosti žít ve společenství lidí, pocitu sounáležitosti a pocitu, že někam patřím



Dítě a jeho tělo	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ uvědomění si vlastního těla ▪ rozvoj a užívání všech smyslů	▪ vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu ▪ koordinovat lokomoci a další pohyby těla ▪ sladit pohyb s rytmem a hudbou ▪ vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, vnímat hmatem, apod.)

Dítě a jeho psychika	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
JAZYK A ŘEČ rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřovacích schopností)	- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči - pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno - popsat situaci (skutečnou, podle obrázku,...)
POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST, FANTAZIE A MYŠLENKOVÉ OPERACE rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)	- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat nápady - nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit	- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost, strach, smutek,...) - rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí - těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání s uměním - být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem

Dítě a ten druhý	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem - posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině, apod.)	- chápat, že všichni lidé mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný - uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je - vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc - chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout pomoc, apod.



Dítě a společnost	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ seznámení se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije ▪ vytváření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností, umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat	▪ pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat ▪ chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí ▪ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik ▪ vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem dramatické, hudební či literární představení (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)

STARÉ MĚSTO

Dítě a svět	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit ▪ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých změnách	▪ mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že jakým způsobem se chováme, ovlivňuje vlastní zdraví i životní prostředí ▪ rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně ▪ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí ▪ porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí a proměňuje) a že se změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se změnám a proměnlivým okolnostem

STARÉ MĚSTO

Vzdělávací nabídka:

- činnosti podporující ekologické smýšlení dítěte
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky a lezení) a jiné pohybové činnosti
- turistické vycházky do okolí
- sezónní činnosti venku
- smyslové a psychomotorické hry
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- samostatný slovní projev na určité téma
- vyprávění toho, co slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- záměrné pozorování přírodních, kulturních i technických objektů a jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, pozorování,...)
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- hry na téma přátelství, rodina, mezilidské vztahy
- spontánní hry
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem a dospělým
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije
- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- smysluplné činnosti přispívajících k péči o životní prostředí a okolní krajinu
- pracovní činnosti pěstelské, chovatelské
- činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Rizika:

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- prostředí komunikačně chudé, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi a dospělými
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představitosti a mimoracionální poznávání
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a prožitky a hovořit o nich
- málo podnětů a aktivit podporujících estetické vnímání, cítění, prožívání a vyjadřování
- nedostatek pozitivních příkladů a vzorů prosociálního chování, málo vstřícné postoje dospělých k dítěti i k sobě navzájem
- nedostatečné psychosociálně „bezpečné“ prostředí, neautentické, s nedostatkem porozumění a tolerance
- nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte
- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a k umění
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí
- užívání abstraktních pojmů, předávání „hotových“ poznatků

Poznámky:

STARÉ MĚSTO

Integrovaný blok: Tradice, zvyky, svátky

Charakteristika bloku:

- učení se novým poznatkům o lidových, křesťanských tradicích a zvycích, o svátcích minulých, moderních, ale i současných (památka zesnulých – dušičky, Díkuvzdání, Halloween, Velikonoce, Vánoce, Masopust, Morena, ajn.)
- prožívání radosti z obdarovávání ostatních a spolusoužití v kruhu rodinném (dílničky pro rodiče a děti, Mikulášování, Vánoční nadílka v jednotlivých třídách, rozsvěcování Vánočního stromu na náměstí, besídka ke Dni Matek, ajn.)
- využívání her, pohádek a příběhů k poznávání rozdílů dobra a zla jejich morální význam a rozvíjení morálních hodnot u dětí
- seznamování s hudbou, hudebních nástrojů, prožívat radost z písní (koled), říkadel, vlastního pohybu, pohybu s hudbou
- seznamování se s charakteristickými znaky přírody v určitém ročním období, umět naslouchat mluvenému a čtenému slovu, učit se chápat krásu lidových tradic, moudrosti lidových pořekadel a pranostik
- rozvíjet emocionální prožívání dítěte ve své skupině, třídě, uvědomování si sociálních vazeb – nebýt sám a nezištně pomáhat

Dítě a jeho tělo	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí ▪ vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu	▪ zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce apod.) ▪ zachovávat správné držení těla ▪ ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

Dítě a jeho psychika	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
JAZYK A ŘEČ ▪ rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE ▪ posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.) SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE ▪ rozvoj schopnosti sebeovládání ▪ získávání relativní citové	▪ domluvit se slovy i gesty, improvizovat ▪ porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách) ▪ učit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) ▪ sledovat a vyprávět příběh, pohádku ▪ poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno ▪ vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, všímat si (nového, změněného, chybějícího) ▪ vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení ▪ odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory ▪ prožívat radost ze zvládnutého

samostatnosti	a poznání ▪ být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem ▪ uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost, smutek, odmítání) rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
Dítě a ten druhý	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému ▪ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních	▪ navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho ▪ porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad ▪ spolupracovat s ostatními ▪ dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla

Dítě a společnost	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané ▪ rozvoj společenského i estetického vkusu	▪ uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i dětmi (zdravít známé děti i dospělé, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyny, apod.) ▪ zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, penězi, apod.) ▪ vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat i rozlišovat rytmus)

Dítě a svět	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy ▪ rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách	▪ vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí ▪ všimnout si změn a dění v nejbližším okolí ▪ porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (vše se mění a vyvíjí, pohybuje a proměňuje), a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole ▪ pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Vzdělávací nabídka:

- smyslové a psychomotorické hry
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebe obslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- konstruktivní a grafické hry, činnosti
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností
(velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti, apod.
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojení poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií, apod.)
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny a přátelství
- společenské hry, společenské aktivity nejrůznějšího zaměření
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- čtení knih, vyprávění a poslech pohádek, příběhů s etickým obsahem a poučením
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- přípravy a realizace společných zábav a slavností
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitosti a změn v přírodě (živá i neživá příroda, jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)

Rizika:

- nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě spánku, pohybu, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí, apod.)
- absence či nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení nových pohybových dovedností
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popřípadě nedostatečné využívání vybavení a dalších možností, apod.
- špatný jazykový vzor
- vytváření komunikativních zábran (necitlivé donucování dítěte k hovoru, nerespektování dětského ostychu vedoucího k úzkosti a strachu dítěte)
- nedostatek příležitostí k poznávacím činnostem založeným na vlastní zkušenosti
- málo příležitostí a prostoru k experimentaci a exploraci a samostatnému řešení konkrétních poznávacích situací
- nedostatek porozumění a ocenění úspěchu či úsilí
- nepřiměřené nároky na dítě, časté negativní hodnocení, kdy dítě opakovaně prožívá pocit selhání
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončit činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností děti dospělými
- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- manipulace s dítětem tzv. pozitivní prostředky (citovými prostředky, chválením bez opodstatnění
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým
- nedostatečná pozornost tomu, jak dítě řeší své spory a konflikty s druhým dítětem
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nevkusných podnětů
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině
- nevšímavost k nevhodné komunikaci a jednání mezi dětmi, přehlížení nežádoucího chování některých dětí, schématické řešení konfliktů bez zjišťování příčin jejich vzniku
- jednotvárná, málo rozmanitá nabídka činností, málo podnětná, málo pestrá a málo obměňované prostředí nebo prostředí nepřehledné, neupravené, neuspořádané a nábytkem hraček a věcí
- převaha zprostředkovaného poznávání světa (obraz, film)
- nedostatek pozornosti prevenci vlivů prostředí, které mohou být pro dítěte nezdravé a nebezpečné

Poznámky:

Integrovaný blok: **Magie, kouzla, věda kolem nás**

Charakteristika bloku:

- bádání v knihách, hledání nového, neznámého v encyklopediích, časopisech, propojování bádání a učení s každodenním životem a světem kolem nás, využívání technických informací
- rozvíjení řemeslných a rukodělných činnostech podporování práce ve skupině – každé dítě může zažít úspěch, využívání polytechnické výuky
- podpora samostatnosti a zodpovědnosti, posilování orientace v prostoru, třídění jevů, uspořádání, uvažování, odhadování
- rozvíjení schopností a dovedností propojovat techniku, přírodu, kulturu, společnost, svět dětí
- rozvoj povědomí o důležitosti zdraví, správné životosprávy, vhodném oblékání
- získávání povědomí o svém těle, nemocech a jak těmto nemocem předcházet, čemu se vyvarovat, co mi uškodí a co ne
- pozorování – změny v přírodě (vycházky do okolí, lesa, planetárium, ajn.)
- sběr přírodnin, pokusy, živý koutek ve třídě – prostorová dílna, barevnost ročního období, výtvarná díla z různých materiálů ve třídě, ale i venku
- vcítění se do role druhého, seznamování s různými handicapy lidí – dětí, umět pochopit a pomáhat
- seznamování s potravinami (ovoce, zelenina, píce, ajn.), smyslové pokusy, chutě, tvary

Dítě a jeho tělo	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ osvojení si věku přiměřených praktických dovedností ▪ rozvoj a užívání všech smyslů	▪ zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami ▪ ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (předměty denní potřeby) ▪ vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem, aj.)

Dítě a jeho psychika	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
JAZYK A ŘEČ - osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické) POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE - rozvoj zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně logického (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE - rozvoj schopností citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat	- sluchově rozlišovat začáteční slabiky a hlásky ve slovech - projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, film, užívat telefon - zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi) - postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí - rozhodovat o svých činnostech - ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

Dítě a ten druhý	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních ▪ rozvoj kooperativních dovedností verbálních i neverbálních	▪ respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod. ▪ spolupracovat s ostatními

Dítě a společnost	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat ▪ rozvoj společenského i estetického vkusu	▪ začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti ▪ chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí ▪ zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik

Dítě a svět	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách ▪ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit	▪ osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi ▪ mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte ▪ porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje), a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

Nabídka:

- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro děti zajímavé, výlety do okolí, ajn.
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit
- manipulační činnosti, praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémy, vyprávění, poslech, objevování
- smyslové a psychomotorické hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti, apod. (poznej kamaráda po hmatu)
- konstruktivní a grafické činnosti (malba prstovými barvami, kresba v písku, aj.)
- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- seznamování s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovory o výsledku pozorování, určování a pojmenování jejich vlastností (barev, tvarů, velikosti, materiál, dotek, chuť, zvuky, vůně) jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností (kouzelný pytlíček)
- spontánní hra, volné hry a experimentování s materiálem a předměty
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte, receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (verše, hudební skladby, písně, dramatizace, divadelní scénky)
- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým, společná setkání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a aktivity, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se sním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy (opakování – vytvoření pravidel třídy)
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (vycházky do lesa s myslivcem ke krmelci)
- námětové hry na lékaře, dopravu, rodinu, apod.

- sezónní činnosti, vyjádření vlastních představ a fantazie (výtvarné vyjádření různými materiály dle poslechu hudby, počasí, aj.)
- seznamování s různými handicapy, hry na „tmu“, aj.
- poznávání ovoce, zeleniny, píce aj.
- návštěvy lékárny, policejní stanice, záchranné stanice první pomoci, hasičské zbrojnice, knihovny, hvězdárny – planetária, obchodu, aj.

Rizika:

- omezování samostatnosti dítěte při pohybových činnostech, málo příležitostí k pracovním úkonům
- dlouhodobé statické zatěžování bez pohybu, uplatňování nevhodných cviků a činností, nevhodné oblečení při pohybových činnostech
- nevhodné vzory chování dospělých v prostředí mateřské školy
- nedostatečně připravené prostředí, nedostatečné vybavení náčiním, nářadím, popř. nedostatečné využívání vybavení a dalších možností apod.
- časově a obsahově nepřiměřené využívání audiovizuální, popř. počítačové techniky, nabídka nevhodných programů
- omezený přístup ke knížkám
- převaha předávání hotových poznatků slovním poučováním a vysvětlováním
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky a porozumění
- nedostatek možností projevit vlastní city, sdělovat citové dojmy a hovořit o nich
- stresy a napětí, nejistota, nedostatek ochrany a osobního soukromí
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- nemožnost spolupodílet se na volbě činností a témat, které se v mateřské škole realizují
- příliš časté vystupování učitele v roli soudce
- nedostatek estetických a etických podnětů a příležitostí k jejich kultivovanému prožívání a vyjádření
- ironizování a znevažování úsilí dítěte
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- nedostatečné a nepřiměřené informace, nedostatečné, nepravdivé nebo žádné odpovědi na otázky dětí

Poznámky:

Integrovaný blok: Myslím, mluvím, jednám

Charakteristika bloku:

- podporování duševní pohody, psychické zdatnosti a odolnosti (rozvíjení schopnosti sebereflexe, sebeovládání, sebeuvědomování, sebedůvěry, sebekontroly, estetického vnímání vedoucího ke kultivovanosti, přirozenosti, vytváření kladného vztahu k druhým lidem, respektování lidí kolem sebe, vedení k ohleduplnosti, narozeninové rituály, návštěva nemocného kamaráda, vítání novorozeňat na městském úřadě)
- rozvíjení intelektu, řeči a jazyka, schopnosti samostatně přemýšlet, rozhodovat, umět si vybírat a přijímat za svou volbu zodpovědnost (spolupráce s městskou knihovnou – besedy, návštěvy, výstavy, logopedická prevence- Mgr. Kříž, využívání pedagogické metody „Filozofie pro děti“, učit se naslouchat, argumentovat, spolupracovat a kriticky myslet, podporování samostatného myšlení metodou vcítění se do situace nebo hledání přirovnání se situací, kterou mohou děti znát z filmu nebo svého života)
- podporování společného rozhodování - metoda skupinového myšlení)
- vytváření pozitivních návyků – cesta ke spokojenosti (preventivní programy s metodikou Policie ČR, Sborem dobrovolných hasičů, Horskou službou, protidrogová prevence, sexuální prevence, mimořádné události)
- rozvíjení smyslů pro společenství – kontinuita mezi minulými, současnými a budoucími generacemi (umělecká díla, specifické tradice a rituály)
- posilování dovedností, schopností, jedinečného nadání (zapojování do vyhlášených soutěží, projektů, mimoškolních aktivit, zájmových kroužků)
- povzbuzování asertivního chování – stát si za svými hodnotami a posilovat hodnoty druhých (natáčení chování dětí na video)
- sdílení zájmu o blízké společenství a komunitu – spoluvytváření jasných a smysluplných pravidel soužití a to tak, aby přispívala ke společným cílům
- přijímání změn, vyrovnání se s nimi (návštěva 1. třídy ZŠ, školní družiny, tělocvičny ZŠ)
- rozpoznávání problémů a jejich řešení (modelové situace, konstruktivní řešení problémů)
- rozvíjení tvořivé schopnosti v různých životních situacích, hledání svých vlastních řešení (využívání metody „Brainstorming“ k tvořivému myšlení a pohlížení na problém z různých stran)
- posilování, kultivace a obohacování vzájemné komunikace (návštěva turistického informačního centra, spolupráce s MŠ ve Stronie Slaskie)
- zlepšování tělesné zdatnosti, fyzické pohody a zdravotní kultury, učení se sebe obsluhým dovednostem (výstup na Kralický Sněžník, výstup do radniční věže, zájmové kroužky, polodenní turistické výlety, plavecký a lyžařský kurz, přírodovědné expedice, otužování, pravidelné cvičení)
- vliv člověka na životní prostředí (např. projekt Den Země, recyklace odpadů, spolupráce s lesním pedagogem)

Dítě a jeho tělo	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě ▪ rozvoj fyzické a psychické zdatnosti	▪ mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy ▪ zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)

Dítě a jeho psychika	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
JAZYK A ŘEČ - rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu POZNÁVACÍ SCHOPNOSTI A FUNKCE, PŘEDSTAVIVOST A FANTAZIE, MYŠLENKOVÉ OPERACE - vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení	- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách - vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se) - formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat - poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma - poznat některá písmena a číslice, popř. slova - přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje - chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední, apod.) - učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE ▪ poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)	▪ přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky ▪ respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti ▪ prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, agresivitu, apod.)
--	--

Dítě a ten druhý	
<i>Vzdělávací cíle co učitelka u dítěte podporuje)</i>	<i>Dílčí vzdělávací výstupy</i>
▪ rozvoj kooperativních dovedností ▪ ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými	▪ spolupracovat s ostatními ▪ odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná

Dítě a společnost	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí ▪ rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané	▪ chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé ▪ začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti ▪ porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých ▪ adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jejich běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody ▪ utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti) ▪ uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování,

	lhostejnost, či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
--	--

Dítě a svět	
Vzdělávací cíle (co učitelka u dítěte podporuje)	Dílčí vzdělávací výstupy
▪ pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit i zlepšovat, ale také poškozovat a ničit ▪ rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám	▪ mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) uvědomovat si, že jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí ▪ rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všímat si nepořádku a škod, upozornit na ně ▪ porozumět, že změny jsou přirozené (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

Vzdělávací nabídka:

- jednoduché pracovní sebe obslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- společné diskuze, rozhovory, individuální a skupinová konverzace vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samotný slovní projev na určité téma
- prohlížení a „čtení“ knížek
- přednes, recitace, dramatizace a zpěv
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.)
- činnosti nejrozličnějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování, sebehodnocení
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a odlišení od ostatních
- cvičení v projevovalání citů (zvláště kladných) v sebekontrolu a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsmev, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- kooperativní činnosti ve dvojicích a ve skupinách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, otevřenost, upřímnost apod.) v jednání lidí
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)

Rizika:

- denní režim nevyhovující fyziologickým dětským potřebám a zásadám zdravého životního stylu
- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí
- nedostatek či zkreslení elementárních informací o lidském těle, o jeho růstu a vývoji, o funkcích některých částí a orgánů, o zdraví i jeho možnostech ohrožení, způsobech ochrany zdraví a bezpečí
- málo příležitostí k samostatným řečovým projevům dítěte (spontánním i řízeným) a slabá motivace k nim
- omezený prostor pro vyjádření a uplatnění představivosti a mimo racionálního poznávání
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti o prostoru pro rozvoj fantazie
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu a vnímá jako násilí
- nevhodné vzory a modely chování (netaktní komunikace, nedostatek sociálního cítění, ohleduplnosti a tolerance, necitlivé vztahy a postoje okolí)
- nedostatečná motivace dětí k jejich sebevyjádření a sebeuplatnění
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor
- nedostatečný respekt k vzájemným sympatiím dětí a malá podpora dětských přátelství
- schématické mravní hodnocení bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně v jeho dění a řádu
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v provozu mateřské školy
- uzavřenost školy a jejich vzdělávacího programu vůči existujícím problémům a aktuálnímu dění

Poznámky:

7 Systém evaluace

7.1 Oblasti autoevaluace

1. Školní vzdělávací systém
2. Podmínky vzdělávání
3. Průběh vzdělávání
4. Výsledky vzdělávání

Ad1/ Školní vzdělávací program:

Oblast hodnocení:

- Formální zpracování
- Srozumitelnost ŠVP
- Zpracování vzdělávacího obsahu
- Evaluace integrovaných bloků

Metody a kritéria hodnocení, časové rozložení:

- Analýza dokumentů 1x za čtvrtletí
- Hospitace - průběžně
- Dotazník pro pedagogické pracovníky

Odpovědnost: učitelky MŠ, učitelka pověřená vedením MŠ

Vyhodnocení: výsledek zhodnocení vlastního ŠVP k rukám ředitele

Ad2/ Podmínky ke vzdělávání

Oblast hodnocení:

- Životospráva
- Personální a pedagogické zajištění
- Spoluúčast rodičů
- Věcné podmínky
- Řízení

Metody a kritéria hodnocení, časové rozložení:

- Hospitace
- Dotazník rodičům
- Rozhovory a diskuze – průběžně
- Pozorování – stále
- Analýza projektů – průběžně
- Analýza vlastní pedagogické práce – 1 x ročně

Odpovědnost: učitelky MŠ, učitelka pověřená vedením MŠ

Vyhodnocení: sledovat změny a kvalitu podmínek, vyhodnocovat vliv na vzdělávání

Ad3/ Průběh vzdělávání

Oblast hodnocení:

- Hodnocení třídy dětí
- Hodnocení jednotlivých dětí
- Vzdělávací nabídka
- Připravenost na školu

Metody a kritéria hodnocení, časové rozložení:

- Pozorování, hospitace
- Průběžná diagnostika žáka
- Rozhovory – denně
- Analýza třídní a školní dokumentace – průběžně
- Sebehodnocení pedagoga – 4x za rok
- Pedagogické rady – 4x za rok, dle potřeby

Odpovědnost: učitelky MŠ, učitelka pověřená vedením MŠ

Vyhodnocení: provádění diagnostiky dětí, uplatňování individuálně vhodných postupů, tvoření individuálních vzdělávacích plánů

Ad4/ Výsledky vzdělávání

Oblast hodnocení:

- Tělesné prospívání dětí
- Rozumový vývoj dětí řečový vývoj dětí
- Připravenost dětí na školu

7.2 Prostředky autoevaluace

Metody a kritéria hodnocení, časový plán:

- Pozorování dítěte – stále
- Vedení pedagogické diagnostiky dítěte – 2 x ročně
- Pedagogická rada 4x ročně, provozní 1 x měsíčně
- Rozhovor s dítětem, rozhovor s rodiči, konzultace s ostatními odborníky – průběžně
- Rozbor herních aktivit – stále
- Rozbor procesu učení (vhodné využití didaktických her a testů)
- Rozbor jazykových projevů (úroveň komunikace) – průběžně
- Analýza výtvarných prací a výrobků dětí
- Socioekonomické metody (chování dítěte ve skupině) – průběžně
- Roční zhodnocení vzdělávacího procesu v MŠ, pozorování vzdělávacích cílů ŠVP s cíli RVP 1x ročně
- Fotodokumentace a záznamy na DVD – průběžně

Odpovědnost: učitelky MŠ, učitelka pověřená vedením MŠ

Vyhodnocení: poskytuje nám zpětnou vazbu o kvalitě vzdělávání na naší MŠ.

8 Dodatky

Dodatek č.1: č.j. 88/2019 ze dne 5.4.2019

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání se doplňuje následovně:

a/ Podmínky pro vzdělávání dětí se specifickými vzdělávacími potřebami.

Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí. Snažíme se zajistit tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami volíme vhodné a přiměřené metody a prostředky. K dětem přistupujeme citlivě a přiměřeně, s rodiči si předáváme vzájemně potřebné informace. Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je vedoucí učitelka. Vedoucí učitelka pověřuje třídní učitelku sestavením PLPP, IVP a komunikací se zákonnými zástupci.

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává/sestavuje učitelka MŠ pro dítě od prvního stupně podpůrných opatření a to na základě úprav ve vzdělávání, které jsou realizovány podle vzdělávacích potřeb dítěte, nebo zapojení do kolektivu. PLPP sestavuje učitel. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory mezi učitelkou a vedoucí učitelkou s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobů kontroly osvojení potřebných dovedností, návyků a postojů. Bude stanoven termín přípravy PLPP a učitel zorganizuje společnou schůzku se zákonnými zástupci dítěte.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami mohou vstoupit další partneři (zájmové organizace, vzdělávací instituce, poradenská zařízení apod.). S PLPP je seznámen zákonný zástupce dítěte a všechny učitelky. Obsahuje popis obtíží dítěte, stanovení cílů podpory a způsobů vyhodnocování naplňování plánu.

Mateřská škola vyhodnocuje naplňování cílů PLPP nejpozději 3 měsíce od zahájení poskytování PO. Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává mateřská škola pro dítě od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zákonného zástupce dítěte. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (ŠVP pro PV).

Zodpovědnou osobou za systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je vedoucí učitelka mateřské školy. Pověřuje učitele sestavením PLPP, IVP a komunikací se zákonnými zástupci.

b/ Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) a individuálního vzdělávacího plánu (IVP) nadaného dítěte nebo mimořádně nadaného dítěte

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Nečekáme na potvrzení a identifikaci nadání, či mimořádného

nadání, podporujeme všechny projevy a známky nadání. Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činnosti smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme PLPP.

Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučíme rodičům dítěte vyšetření ve školském poradenském zařízení. Do doby než vyšetření proběhne a škole je školským poradenským zařízením doručeno doporučení ke vzdělávání dítěte, postupujeme při vzdělávání takového dítěte zpravidla podle PLPP. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

